

ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΑΠΟ ΕΤΑΙΡΙΑ

Η μεταχείριση που επιφυλάσσει η νομοθεσία στις εταιρίες που φοροδιαφεύγουν διαφοροποιείται ανάλογα με το είδος τους. Αν και σε γενικές γραμμές η ευθύνη των μελών μιας εταιρίας παραμένει ίδια, ανεξαρτήτως του είδους του επαπειλούμενου μέτρου (προσωποκράτηση, απαγόρευση εξόδου από τη χώρα κλπ.), κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούμε σε κάθε μέτρο ξεχωριστά:

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΠΡΟΣΤΙΜΑ

Η ετερόκλητη γενεσιουργός αιτία του εκάστοτε διοικητικού προστίμου καθιστά δύσκολη, αν όχι ανέφικτη, την παράθεση όλων των διατάξεων που ρυθμίζουν την ευθύνη των εταιριών σε περίπτωση επιβολής διοικητικού προστίμου. Ο γενικός κανόνας πάντως είναι:

- α) Για τις Ανώνυμες Εταιρίες ευθύνονται οι διευθύνοντες, εντεταλμένοι ή συμπράττοντες, σύμβουλοι, διοικητές και γενικοί διευθυντές σωρευτικά ή διαζευκτικά, ανάλογα με την κρίση του αρμόδιου Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ.. Ελλείψει των προαναφερθέντων υπεύθυνος είναι ο Πρόεδρος του Δ.Σ..
- β) Για τις Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης ενέχονται οι διαχειριστές και, αν δεν υπάρχουν τέτοιοι, κάθε εταίρος.
- γ) Για τους συνεταιρισμούς και τα σωματεία η ευθύνη βαρύνει τους προέδρους και τους γενικούς γραμματείς, σωρευτικά ή μη.

ΠΡΟΣΩΠΟΚΡΑΤΗΣΗ

Το θέμα της προσωποκράτησης των μελών μιας εταιρίας ρυθμίζεται από το άρθρο 69 του ν.δ. 356/1974, πιο γνωστού ως Κ.Ε.Δ.Ε., το οποίο ορίζει:

1. Προσωπική κράτηση χωρεί:

- α) Κατά των διευθυνόντων, εντεταλμένων και συμπραττόντων συμβούλων, διοικητών, γενικών διευθυντών των Ανώνυμων Εταιριών και κατά παντός ετέρου προσώπου εντεταλμένου, είτε αμέσως εκ του νόμου, είτε εξ ιδιωτικής βουλήσεως, δια την διοίκησιν ή διαχείρισιν, είτε καθ' οιονδήποτε τρόπο αναμιχθέντος ενεργώς εις ταύτας, διωκομένων σωρευτικώς ή μη κατά την κρίσιν του διώκοντος Προϊσταμένου της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας.

Ελλείπει απάντων των ανωτέρω το μέτρον λαμβάνεται κατά του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου. Ωσαύτως ο Πρόεδρος διώκεται εάν ασκεί πράγματι καθήκοντα ενός των ανωτέρω.

β) Κατά των διαχειριστών των Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης και εν ελλείψει τούτων κατά παντός εταίρου.

γ) Κατά των προέδρων και γενικών γραμματέων των συνεταιρισμών και των σωματείων, σωρευτικώς ή μη.

δ) Κατά των εν Ελλάδι πρακτόρων, αντιπροσώπων και εν γένει εκπροσώπων αλλοδαπών νομικών προσώπων νομίμως συνεστημένων.

2. Η λήψις του εν παραγράφω 1 του παρόντος άρθρου μέτρου χωρεί δια παν χρέος προς το Δημόσιον των εν αυτή νομικών προσώπων.

3. Το μέτρον τούτο λαμβάνεται κατά των εν εδαφίοις α-δ της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου προσώπων δια την είσπραξιν των χρεών άτινα ήσαν βεβαιωμένα εις την Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία κατά τον χρόνον της αναλήψεως των καθηκόντων των ή εβεβαιώθησαν κατά την διάρκεια της θητείας των, έστω και εάν τα πρόσωπα ταύτα απέβαλον την ιδιότητά των, καθ' οιονδήποτε τρόπον. Τα πρόσωπα ταύτα προσωποκρατούνται και μετά την λύσιν των νομικών προσώπων δια χρέη βεβαιωθέντα μετά την λήξιν της θητείας των και γεννηθέντα κατά τον χρόνον αυτής.

ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΞΟΔΟΥ

Στα ίδια πρόσωπα επιβάλλεται το μέτρο της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα, σύμφωνα με το άρθρο 27 ν.1882/1990. Η πρόσφατη απόφαση του Δ Τμήματος του ΣτΕ, που έκρινε αντισυνταγματική την απαγόρευση εξόδου, δε διαφοροποιεί την παρούσα κατάσταση, αφού το θέμα παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του ΣτΕ, ως μείζονος σημασίας.

Άρθρο 27

Απαγόρευση εξόδου από τη χώρα εκπροσώπων νομικών προσώπων

1. Επιτρέπεται η απαγόρευση εξόδου από τη χώρα των παρακάτω προσώπων για τα προς το Δημόσιο χρέη των Α.Ε., Ε.Π.Ε., των σωματείων ή συνεταιρισμών και των αλλοδαπών νομικών προσώπων, εφόσον τα πρόσωπα αυτά έχουν την ελληνική υπηκοότητα.

α) Των διευθυνόντων ή εντεταλμένων ή συμπραττόντων συμβούλων ή διοικητών ή γενικών διευθυντών των Α.Ε. ή κάθε προσώπου εντεταλμένου είτε αμέσως, είτε εμμέσως, είτε από το νόμο, είτε από ιδιωτική βούληση, στη διοίκηση ή διαχείριση των εταιριών αυτών ή με οποιονδήποτε τρόπο

αναμίχθηκε, ολικώς ή μερικώς, στη διοίκηση ή διαχείριση αυτών, σωρευτικώς ή μη.

Εάν ελλείπουν όλα τα παραπάνω πρόσωπα, το μέτρο λαμβάνεται κατά των προέδρων των Δ.Σ. των εταιριών αυτών, εφόσον ασκούν πράγματι, προσωρινώς ή διαρκώς, ένα από τα καθήκοντα των προσώπων που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο.

β) Των διαχειριστών των Ε.Π.Ε. και, όταν ελλείπουν ή απουσιάζουν, κάθε εταίρου, σωρευτικώς ή μη.

γ) Των προέδρων και γενικών γραμματέων των κάθε κατηγορίας και σκοπού συνεταιρισμών ή σωματείων, σωρευτικώς ή μη.

δ) Των στην Ελλάδα πρακτόρων, αντιπροσώπων και γενικά εκπροσώπων αλλοδαπών νομικών προσώπων, σωρευτικώς ή μη.

2. Το μέτρο της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα κατά των προσώπων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο λαμβάνεται για τα προς το Δημόσιο χρέη των εταιριών και λοιπών νομικών προσώπων πάνω από 10.000.000 δρχ., τα οποία είτε ήταν βεβαιωμένα στη Δ.Ο.Υ. ή το τελωνείο κατά το χρόνο ανάληψης των αρμοδιοτήτων ή καθηκόντων τους, είτε βεβαιώθηκαν ή και απλώς γεννήθηκαν κατά το χρόνο που τα πρόσωπα αυτά είχαν μια από τις ιδιότητες που αναφέρονται στην παρ. 1 του παρόντος, έστω και αν έληξε αυτή ή την απέβαλαν μεταγενέστερα με οποιονδήποτε τρόπο και για οποιαδήποτε αιτία, καθώς επίσης και για τα χρέη τα οποία βεβαιώθηκαν μετά τη λύση των νομικών προσώπων, έστω και λόγω πτώχευσης, αλλά γεννήθηκαν ή ανάγονται στο χρόνο που είχαν την ιδιότητα αυτή.

ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΩΞΗ

Την ποινική δίωξη επί φοροδιαφυγής των εταιριών ρυθμίζει το άρθρο 25 του ν.1882/1990, δίχως απόκλιση από τις προαναφερθείσες διατάξεις. Μεγάλη σημασία έχει η παρ. 3 του άρ. 25, που ορίζει τα εξής:

3. Η ποινική δίωξη για τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου αυτού (διευθύνοντες, συμπράττοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι Α.Ε. - διαχειριστές Ε.Π.Ε., Ο.Ε. ή Ε.Ε. - διευθυντές ή αντιπρόσωποι ή πράκτορες αλλοδαπών επιχειρήσεων κλπ.), που μπορεί να είναι σωρευτική, δεν ασκείται για όλα τα χρέη του νομικού προσώπου, αλλά μόνο για εκείνα: α) που ήταν βεβαιωμένα κατά το χρόνο της απόκτησης της συγκεκριμένης ιδιότητας, β) που βεβαιώθηκαν κατά τη διάρκεια που είχαν την ιδιότητα αυτή, ανεξάρτητα αν μεταγενέστερα την απέβαλαν με οποιονδήποτε τρόπο

και για οποιαδήποτε αιτία και γ) για τα χρέη που βεβαιώθηκαν μετά τη λύση των νομικών προσώπων, αλλά γεννήθηκαν ή ανάγονται στο χρόνο που είχαν μία από τις ιδιότητες που αναφέρονται στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

Ειδικά για τα χρέη που ήταν ληξιπρόθεσμα κατά την απόκτηση της συγκεκριμένης ιδιότητας η ποινική δίωξη ασκείται εφόσον συμπληρωθούν τρεις μήνες από την απόκτηση της ιδιότητας.

ΠΤΩΧΕΥΣΗ-ΛΥΣΗ

Η αντιμετώπιση της νομοθεσίας διαφοροποιείται κατά τι σε περίπτωση λύσης ή πτώχευσης της εταιρίας. Συγκεκριμένα οι κατά το χρόνο της συγχώνευσης ή διάλυσης ημεδαπών Α.Ε. ή συνεταιρισμών διευθυντές ή διευθύνοντες σύμβουλοι και εκκαθαριστές αυτών ευθύνονται προσωπικά και αλληλέγγυα με την περιουσία τους για την πληρωμή του φόρου εισοδήματος που βαρύνει το νομικό πρόσωπο, καθώς και των παρακρατούμενων φόρων, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους (άρ. 10 ν.δ. 542/77).

Τα ανωτέρω αναφερθέντα πρόσωπα έχουν δικαίωμα αναγωγής εναντίον αυτών που διετέλεσαν σύμβουλοι, μέλη ή μέτοχοι του νομικού προσώπου κατά το χρόνο της διάλυσής του ως προς τους φόρους που ανάγονται σε χρήσεις προγενέστερες από την έναρξη της εκκαθάρισης, ανεξάρτητα από το χρόνο της βεβαίωσής τους. (άρ. 10 παρ. 1 ν.δ. 542/77).

Οι κατά το χρόνο της διάλυσης αλλοδαπών επιχειρήσεων που λειτουργούν με οποιονδήποτε τύπο εταιρίας διευθυντές, διαχειριστές και γενικά οι εντεταλμένοι στη διοίκησή τους ευθύνονται προσωπικά και αλληλέγγυα για την πληρωμή του φόρου εισοδήματος που βαρύνει τα νομικά αυτά πρόσωπα, καθώς και των παρακρατούμενων φόρων, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους. (άρ. 10 παρ. 2 ν.δ. 542/77).

Η πτώχευση των Ε.Π.Ε. υπόκειται στους ίδιους κανόνες με την πτώχευση των Α.Ε. (ν. 3190/55).

Η λογική της ατομικής και αλληλέγγυας ευθύνης των φυσικών προσώπων που απαρτίζουν τις Α.Ε. και Ε.Π.Ε. για την πληρωμή του οφειλόμενου από την εταιρία φόρου εισοδήματος και παρακρατουμένου συνίσταται στο ότι η αντίθετη εκδοχή θα οδηγούσε σε καταδολίευση των δανειστών και θα έδινε την ευχέρεια στους εκπροσώπους των εταιριών να αποφεύγουν την καθιερωμένη ατομική τους ευθύνη.

Χριστοφορίδης Σπύρος
Ασκούμενος Δικηγόρος